

4. Проект Національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики за 2019 рік / Національне агентство з питань запобігання корупції // Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Proyekt-Natsdopovidi-2019.pdf>.

5. Проект Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020–2024 роки» / Національне агентство з питань запобігання корупції // Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-08.09.2020-1.pdf>.

6. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» / Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 / офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.

Харченко Сергій Миколайович,
слухач Вінницького відділення ННІЗДН
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент *Андрущенко І. Г.*

КОРУПЦІЯ ЯК ЯВИЩЕ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Корупція не є надбанням сучасності. Це протиправне явище виникло в суспільстві ще у стародавні часи, одночасно зі створенням управлінського апарату. У різних формах дане явище поширене у всьому світі. Барон Шарль Луї Монтеск'є (1689–1755), посилаючись на історичний досвід функціонування державного апарату, констатував, що «усяка людина, що володіє владою, схильна зловживати нею, і вона йде в цьому напрямі, поки не досягне покладеної їй межі» [1, с. 280].

На нинішньому етапі розвитку суспільних відносин, питання боротьби із корупцією є надзвичайно важливими для України, яка виборола свою незалежність і утвердилась як самостійна держава у світовому співтоваристві. Сталість демократичного розвитку нашої країни у значній мірі залежить від втілення у всі ланки державного механізму принципів законності та справедливості, неухильного додержання всіма державними службовцями приписів правових норм, подолання випадків хабарництва, незаконного одержання посадовими особами матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг.

Особливо актуальною проблема боротьби із корупцією постає сьогодні у системі правоохоронних органів, свідомо чому є регулярні повідомлення у засобах масової інформації щодо виявлення корупційних діянь правоохоронців.

Корупція згадується ще у вітчизняних літописах XIII століття. Перше законодавче обмеження корупційних дій належить Івану III, а його онук Іван Грозний уперше ввів страту як покарання за «надмірність у хабарах». При Петру I зросла як корупція, так одночасно і жорстока боротьба царя з нею. У корупції був звинувачений і привселюдно страчений сибірський губернатор Гагарін, а потім четвертований за хабарництво оберфіскал Нестеров, який викрив Гагаріна [2, с. 72].

Ефективність боротьби з корупцією значною мірою залежить від того, наскільки різнопланово і комплексно здійснюється підхід до цієї проблеми. Було б помилково зводити все лише до кримінально-правової діяльності. Не виключаючи, а доповнюючи її, на боротьбу з корупцією повинні бути зорієнтовані і відповідні норми кримінального, адміністративного, фінансового, цивільного, господарського та трудового законодавства.

Серед умов, які сприяють поширенню корупційних проявів в Україні і визначаються найсуттєвішими – є умови, які впливають з економічної ситуації, як то:

- намагання людей (при зростанні рівня безробіття та не виплат заробітних плат) доведених до відчаю заробити гроші будь-яким способом, за принципом «гроші не пахнуть»;
- соціально-психологічні конфлікти між найманими працівниками і керівниками, які затримують заробітну плату, у працівників виникає бажання помститися чи продатися.

Будь-яку справу громадяни роблять добре, коли вони вбачають у цьому матеріальну вигоду і можуть реалізувати свої права, що визначені в Конституції України в тому числі, такі як: право на вільний розвиток своєї особистості; право на життя; право на повагу до гідності; право на свободу та особисту недоторканість; право на своєчасне одержання винагороди за працю; право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло; інші права особи.

Водночас, дослідження свідчать, що там, де ці принципи ігноруються, де забувають про соціальний закон співвідношення інтересів та потреб, як правило, виникають причини та умови, які безпосередньо не лише сприяють, а навіть підштовхують до корупційної ймовірності.

Як достатньо значна кількість аналітиків та дослідників даної проблематики вважають, що в сучасних умовах в Україні відсутня системна робота по боротьбі з корупцією – переважає, виключно репресивна робота. Це боротьба з корупціонерами, а не з корупцією як явищем. На думку експертів, нині особливо гостро постає проблема недоліків вітчизняного законодавства. Звинувачують у корупційних діяннях переважно тих, хто бере. Ті ж хто дає – залишаються поза законодавчою увагою. Ще одним аспектом ефективної протидії корупції, є заходи превентивного характеру, до яких входить виховання як у кожної особи так і у суспільства в цілому моральних якостей, усвідомлення культурно-побутових цінностей тощо [3, с. 141–142].

Список використаних джерел

1. Монтескьє Ш. О духе законов. Избранные произведения. Общ. ред. и вступ. М. Н. Баскина. Москва : 1955. 478 с.
2. Ларин В. А. Коррупция: опыт системного исследования. Ростов-на-Дону : 2013. 368 с.
3. Куліш А. Досвід боротьби з корупцією в поліції Великої Британії. Право України. 2005. № 12. С. 141–145.

Черниш Олена Анатоліївна,

студент Вінницького відділення ННІЗДН

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри

економічної безпеки та фінансових

розслідувань Національної академії

внутрішніх справ, кандидат юридичних

наук, доцент *Андрущенко І. Г.*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТА УСУНЕННЯ ПРИЧИН, ЩО СПРИЯЮТЬ ЇЇ ПОШИРЕННЮ

Ефективна протидія корупції вимагає здійснення чітких профілактичних заходів, усунення умов і можливостей корупції. І важливо, щоб вся ця робота проводилася в рамках суворого дотримання законності, вимог Конституції України. І, головне, корупцію, як соціальне зло, можна подолати лише об'єднавши зусилля державних структур, правоохоронних органів, трудових колективів, громадськості. Успіх у цій справі буде залежати від тісної щоденної співпраці та персонального внеску кожного.

В Україні, на превеликий жаль, простежується негативна тенденція – законодавці поринули у вир політизації даної сфери відносин. Послідовна законотворча робота в напрямку протидії корупції фактично стала заручником перманентних виборчих перегонів, а подекуди вона просто блокується олігархічно-клановими групами, яким вигідне збереження у цій царині стану хаосу та невизначеності.

Разом з тим, саме прозорість влади та залучення громадськості до прийняття рішень органами державного управління унеможливають підміну ефективної антикорупційної політики гучними спекуляціями навколо корупційної проблеми.

Крім цього, на ефективність боротьби з корупцією негативно впливає невідповідність окремих законів положенням Конституції України, а також недосконалість спеціальних законодавчих актів, що регулюють порядок притягнення до відповідальності. Внаслідок цього значна частина правопорушників чинного законодавства уникає відповідальності.